

تقویم ایرانی در گذر زمان

تقویمی که امروزه به عنوان تقویم هجری شمسی از آن استفاده می‌کنیم، از دقیق‌ترین تقویم‌ها در سطح دنیاست ...

جام جم آنلاین: تقویمی که امروزه به عنوان تقویم هجری شمسی از آن استفاده می‌کنیم، از دقیق‌ترین تقویم‌ها در سطح دنیاست که تنها 127 سال از عمر آن می‌گذرد. در کشورهای مختلف بر اساس نیازهای کاربران و همچنین با در نظر گرفتن یک الگوی مشخص تقویم خاصی طراحی و تنظیم می‌شود. ویژگی مشترک همه این تقویم‌ها نامگذاری روزها، هفته‌ها و ماه‌های سال به اسامی مختلف است.

معمولاً گردش زمین به دور خورشید و حرکت وضعی زمین به عنوان مبنای تقسیم‌بندی زمان در تنظیم تقویم‌های مختلف مورد استفاده قرار می‌گیرد.

بررسی مقایسه‌ای تقویم‌های مختلف در سطح دنیا نشان داده است در همه آنها پدیده‌های طبیعی که به طور متناوب تکرار می‌شوند و تابع دوره‌های گردش طبیعی است، مبنای اصلی تقسیم‌بندی زمان به روز، هفته، ماه و سال است اما تاریخچه تقویم قدمتی طولانی و کهن دارد.

در گذشته‌های بسیار دور، کشاورزان دریافته بودند بر اساس دوره‌های زمانی خاص می‌توان زمان مناسبی را برای بذر افشانی در نظر گرفت.

از همان زمان انسان‌ها به این فکر افتادند که می‌توانند بر اساس دوره‌های زمانی مشخص تقویمی را تنظیم کنند.

پیش از این که حرکت زمین به دور خورشید به عنوان مبنایی برای تنظیم تقویم مورد استفاده قرار گیرد، انسان‌ها تصمیم گرفتند از دوره گردش ماه به عنوان مبنایی برای تنظیم تقویم استفاده کنند.

اما از آنجا که پدیده‌های طبیعی که ماه‌های سال بر این اساس نامگذاری می‌شد در طول سال تغییر می‌کرد، در نظر گرفتن ماه‌های قمری به عنوان مبنایی برای تقسیم زمان با مشکلات و محدودیت‌هایی مواجه می‌شد.

در زمان ملک شاه سلجوقی تقویمی به عنوان تقویم جلالی تنظیم شد که با عناوینی دیگر مانند سلطانی یا ملکی نیز از آن نام برده می‌شود.

این تقویم بر اساس سنت‌های کهن ایرانی و با در نظر گرفتن روز نخست سال به عنوان زمان اعتدال بهاری تنظیم شده است.

سال جلالی که روز اول بهار آغاز می‌شود از 12 ماه 30 روزه تشکیل می‌شود و در پایان نیز پنج روز به آن اضافه می‌شود.

تقویم هجری شمسی نیز شکل تکامل‌یافته تقویم جلالی است که ویژگی منحصر به فرد آن برابری طول سال با تقویم طبیعی است.

ندا جواد هراتی